

SLOVENSKÁ EKONOMIKA JE Z HĽADISKA DOVOZU ČÍNSKÝCH ELEKTROMOBILOV NAJZRANITEĽNEJŠIA

Napredujúci čínsky vývoz elektromobilov by mohol slovenskú ekonomiku v roku 2030 ukrátiť o 0,4 % ročného HDP, vyplýva zo štúdie nemeckej poisťovne Allianz. Slovensko je ako líder v počte vyrobených vozidiel na osobu najzraniteľnejšie v EÚ. Podobne je ohrozené Česko a Nemecko (Graf 1).

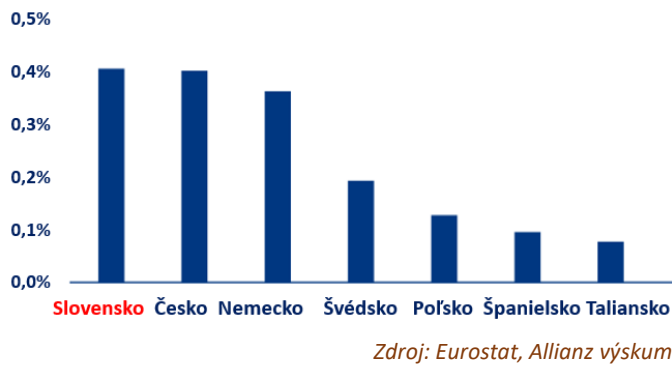
- Vlani už Čína celkovo viac automobilov vyviezla ako doviezla. Kým v spaľovacích motoroch nebola pre európskych výrobcov vážnym konkurentom, pri elektromobiloch ním je. Ak EÚ nebude konať, podľa štúdie môže Čína v roku 2030 vývozom elektromobilov európskych výrobcov automobilov pripraviť o zisk 7 miliárd ročne. Štúdia odporúča reagovať výraznejšou podporou elektromobility, budovaním nabíjajúcich staníc alebo povolením čínskych investícií do automobilového priemyslu.
- V Únii postupne klesá predaj vozidiel so spaľovacím motorom. V poslednom štvrtroku 2022 sa v EÚ predalo viac vozidiel s alternatívnym pohonom (53 %) ako klasických áut (ACEA - European Automobile Manufacturers' Association).
- Od roku 2020 výrazne rastie počet batériových elektromobilov a plug-in hybridov. Vlani bolo z novoregistrovaných vozidiel v EÚ dohromady 35 percent elektromobilov (Graf 2).

FIRMY DOSTANÚ VIAC Z VÝNOSOV Z PREDAJA EMISNÝCH KVÓT

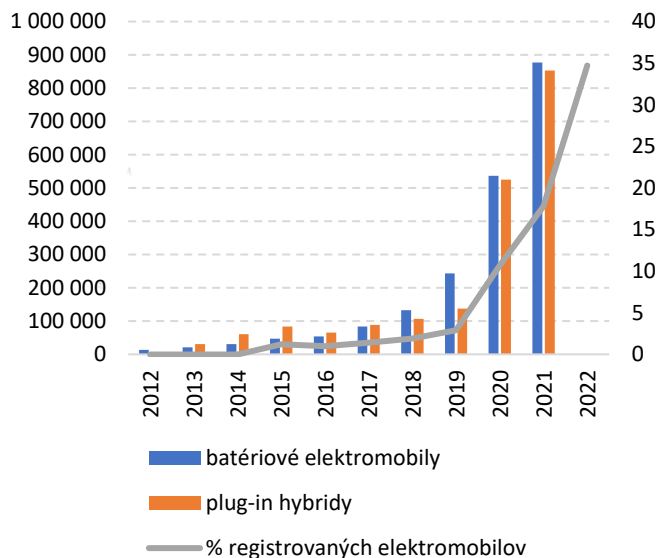
Poslanci schválili novelu zákona 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami. Kompenzácie pre energeticky náročné firmy by sa mali dostať na úroveň iných priemyselných štátov EÚ.

- Envirofond čiastočne kompenzuje nepriame náklady znečisťovateľov, pretože náklady na nákup povoleniek nesmú prenášať do zákazníckych cien. Zároveň chce opatrením zabrániť presunutiu výroby mimo EÚ.
- Doteraz boli kompenzácie vo výške 25 % výnosov z predaja povoleniek, ale nemuseli sa dostať priamo k podnikom, pretože mohli byť presúvané na iné priority. Po novom však kompenzácie budú fixne ukotvené v zákone a zvýšia sa na 35 %. Medzi rokmi 2016 a 2021 bolo podnikom vyplatených 42 miliónov eur. Za rok 2022 je platná alokácia 20,8 milióna eur.
- Súčet prostriedkov na účtoch Envirofondeu tvoril sumu približne 1,5 miliárd eur k 31. decembru 2022. Zostatok sa v súčasnosti používa na krytie deficitu štátneho rozpočtu. Jeho prípadné rozpustenie by musela schváliť vláda. Podľa riaditeľky odboru ekonomických činností Envirofondeu A. Štefánikovej by to malo dosah na rating, zvýšenie deficitu štátneho rozpočtu a iné ekonomické dôsledky (Pravda).

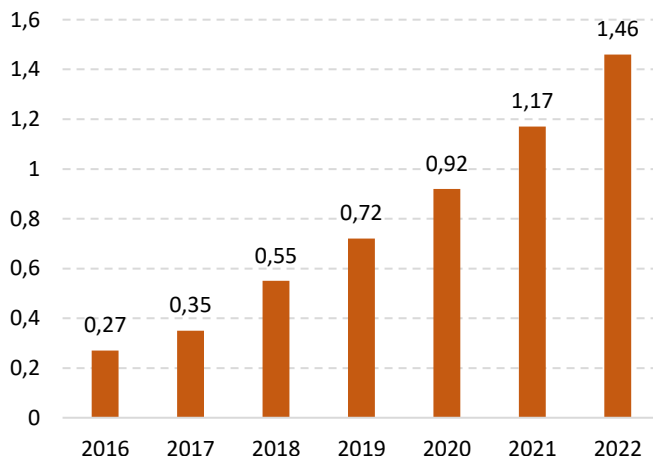
Graf 1: Potenciálne stratená pridaná hodnota v automobilovom priemysle v roku 2030 ako % HDP

Graf 2: Registrácia nových elektrických áut v EÚ (na ľavej osi počet, na pravej osi %)

Graf 3: Stav finančných prostriedkov na účtoch Envirofondeu k 31. 12. 2022 (v miliardách eur)

KOMPENZÁCIE DODÁVOK PLYNU PRE DOMÁCNOSTI V PRVOM KVARTÁLI 2023 DOSIAHLI 560 MILIÓNOV EUR

Takmer celú sumu kompenzácií dostali štyria najväčší dodávatelia: SPP (69,7 %), VSE (15,8 %), ZSE (10,2 %) a SSE (4,0 %).

- Alokovaná suma pre toto opatrenie na rok 2023 je 1,69 miliárd eur s DPH, čo podľa marcových odhadov Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) predstavuje 53 % z celkových predpokladaných výdavkov štátu na kompenzácie cien energií v roku 2023 (Úrad vlády SR, RRZ).
- Spotreba plynu v januári až marci 2023 klesla oproti rovnakému obdobiu referenčného roka 2021 o 14 %, čo predstavuje teoretickú úsporu na vyplatených kompenzáciách oproti plánu vo výške najmenej 93 miliónoch eur.
- Ak celoročný pokles spotreby plynu domácností oproti roku 2021 zostane na úrovni 14 %, úspora na kompenzáciách oproti plánu výdavkov bude najmenej 211 miliónoch eur.

PANDÉMIA VÝZNAMNE OVPLYVNILA VÝVOJ POČTU SAMOVRAŽD NA SLOVENSKU

Po pandémii stúpol celkovo počet samovrážd, ale najviac u seniorov a tínedžerov. Vyplýva to z údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI).

- Od roku 2013 vidno klesajúci trend pre dovtedy najvýznamnejšiu vekovú skupinu zasiahnutých (50-59 rokov), pričom ju od roku 2019 predbehla skupina tých najstarších nad 70 rokov (Graf 4). V roku 2021 výrazne stúpol aj počet samovrážd tínedžerov (15-19 rokov), pričom aj ostatné vekové kategórie zaznamenávajú nárast.
- V posledných rokoch počet samovrážd na obyvateľa s každou vyššou vekovou kategóriou rastie.

TEPLÁRNE VYKÁZALI ZA MINULÝ ROK REKORDNÝ ZISK

Štátna firma MH Teplárenský holding vykázala vlni čistý zisk 59 miliónoch eur pri tržbách 327 miliónoch eur, ktoré boli medziročne o takmer 20 % vyššie. Predtým štátne teplárne vykazovali minimálne zisky alebo straty.

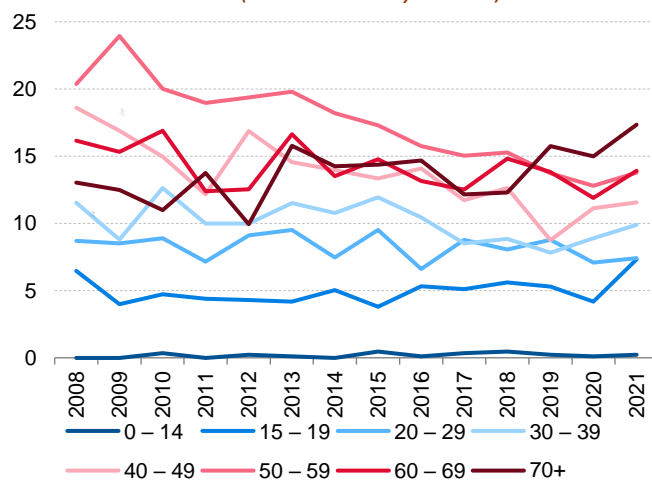
- Po zmene vlády v roku 2020 prišlo k dôležitému rozhodnutiu a to ku konsolidácii a centralizácii, ktorá nastala k 1.1.2022. Všetkých šesť štátnych teplární (v mestách Bratislava, Košice, Martin, Trnava, Žilina, Zvolen) sa zlúčilo do jedného holdingu s názvom MH Teplárenský holding.
- Zisky v roku 2022 medziročne vzrástli v nominálnych hodnotách z dôvodu rastu cien, avšak hrubá marža zostala na rovnakej úrovni, asi 56 % (Graf 5).
- V roku 2021 by dosiahli spoločnosti v úhrne zisk 13 miliónoch eur, nebyť tvorby opravných položiek k majetku v sume 61 miliónoch eur z dôvodu plánovaného zlúčenia, ktorými sa reálne dosiahla strata 48 miliónoch eur.

Tabuľka 1: Výška vyplatených kompenzácií dodávateľom plynu pre domácnosti v prvom kvartáli 2023 (mil. eur)

Názov spoločnosti	JAN 2023	FEB 2023	MAR 2023	Spolu z 1. kvartál
SPP, a.s.	143,01	138,49	109,18	390,68
Východoslovenská energetika, a.s.	32,39	31,32	24,65	88,36
ZSE Energia, a.s.	20,93	20,27	15,90	57,10
Stredoslovenská energetika, a.s.	8,25	8,01	6,34	22,61
MAGNA ENERGIA, a.s.	0,41	0,40	0,32	1,14
Energie2, a.s.	0,25	0,22	0,16	0,63
UTYLIS, s.r.o.	0,10	0,09	0,07	0,25
ELGAS, s.r.o.	0,01	0,01	0,01	0,04
RIGHT POWER, a.s.	0,01	0,01	0,01	0,03
ENERGY ONE, s.r.o.	0,01	0,01	0,01	0,03
Spolu za mesiac	205,37	198,84	156,65	560,86

Zdroj: MH SR

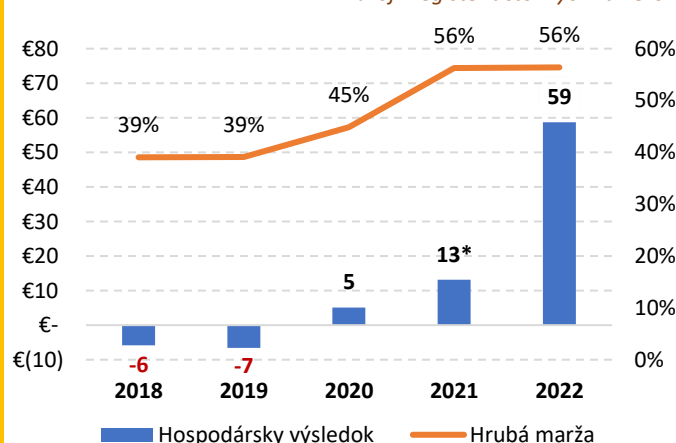
Graf 4: Vývoj počtu samovrážd podľa vekových skupín, 2008 – 2021 (na 100 000 obyvateľov)

Zdroj: NCZI

Graf 5: MH Teplárenský holding a.s. 2018 – 2022 (v mil. eur)

Zdroj: Register účtovných závierok

*v 2021 odpočítaná tvorba opravných položiek k majetku v sume 61 mil. eur z dôvodu plánovaného zlúčenia, reálne vykázaný výsledok strata 48 mil. eur.